

به نام خدا

آسان آموز

قانون شوراهاى حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴

ویژگیهای این جزوه:

- **ارایه قانون به شیوه نموداری و رنگی**
- **یادگیری سریع قانون، با نمودار آموزشی**

سخن مولف

درود بر خوانندگان گرامی. این مجموعه به این امید فراهم آمده که شیوه جدید قانون خوانی را با تصویری کلی پیش روی دانشجویان و مشتاقان به یادگیری بگذارد. این کار هر چند گنجاندن دریا در کوزه است، اما در کوتاه ترین زمان و به ساده ترین زبان، به همه فرصت می دهد تا با گوشه هایی از قانون شورای حل اختلاف آشنا شوند .

با اشتیاق تمام چشم به راه راهنمایی ها هستم و اصلاح همه لغزش ها را از سوی آن ها که بهتر و بیشتر می دانند و می بینند، به دیده منت پذیرایم.

برای تدوین این آسان آموز وقت بسیاری صرف شده است لطفا حق مولف را رعایت فرمایید.

سخنم را ختم میکنم به فرمایشی گران بهاء از استاد توس:

اولین مرحله شناخت آفرینش همانا خرد است چشم و گوش و زبان سه نگهبان اویند که لاجرم هر چه نیکی و شر است از همین سه، ریشه می گیرد. و افسوس که بدنبال کنندگان خرد اندکند باید که به سخن دانندگان راه جست و باید جهان را کاوش نمود و از هر کسی دانشی آموخت و یک دم را هم برای آموختن نباید از دست داد. حکیم فردوسی بزرگ

با احترام

طیبه جمال زاده - زمستان ۱۳۹۴

ارتباط با من jamalzadekerman@gmail.com

سایت حقوقی رساگستر: www.Rasagostar.ir

نظر به انقضای مهلت آزمایشی قانون شوراهای حل اختلاف و تجربه موفق حاصله از شکل گیری شوراهای و ضرورت تغییرات ساختاری در این نهاد نوپا و فراهم ساختن بسترهای حمایتی از آن و به منظور قضا دایمی و دلالت نمودن مردم به مراجع غیر قضایی و حل و فصل اختلافات از طریق صلح و سازش و کاهش پرونده های مراجع قضایی و تسریع در رسیدگی و جلوگیری از اطاله دادرسی و ارتقاء جایگاه فرهنگ صلح و سازش و حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می شود

قانون شورای حل اختلاف مصوب ۱۶ آذر ۱۳۹۴ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی ۱۳۹۴/۱۰/۱۹

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۵۰۳۹۵/۵۹۳۲۷/۵ مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۸ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون شوراهای حل اختلاف مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۶ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۰ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می گردد.

۱۳۹۴/۱۱/۱

شماره ۱۴۲۳۶۶

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

قوه قضائیه - وزارت دادگستری

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون شوراهای حل اختلاف» که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ دهم آبان ماه یک هزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت گردید و در جلسه مورخ شانزدهم آذر ماه یک هزار و سیصد و نود و چهار کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب و در مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده و به ضمیمه نامه شماره ۵۰۷/۷۵۰۵۸ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

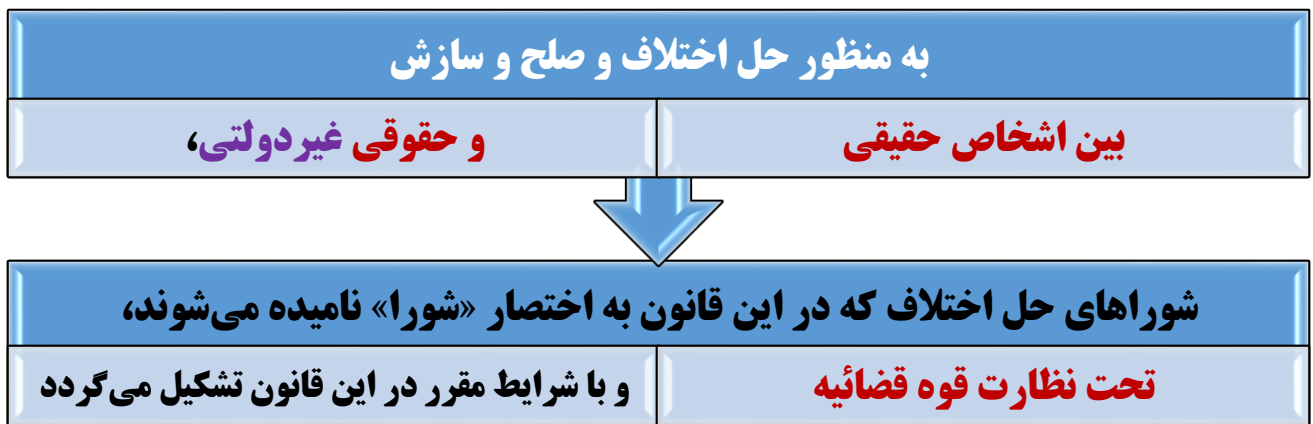
رئیس جمهور - حسن روحانی

قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴

ماده ۱

به منظور حل اختلاف و صلح و سازش بین اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی، شوراهای حل اختلاف که در این قانون به اختصار «شورا» نامیده می‌شوند، تحت نظارت قوه قضائیه و با شرایط مقرر در این قانون تشکیل می‌گردد.

ماده ۱ در نمودار آموزشی

تبصره

تعیین محدوده فعالیت جغرافیایی شورا در هر حوزه قضائی^۱ به عهده رئیس همان حوزه قضائی می‌باشد.

ماده ۲

شوراهای حل اختلاف در **شهرها** و در صورت لزوم در **روستاها** به تعداد لازم تشکیل می‌گردد.

تبصره

رئیس قوه قضائیه می‌تواند برای رسیدگی به امور خاص به ترتیب مقرر در این قانون شوراهای تخصصی تشکیل دهد.

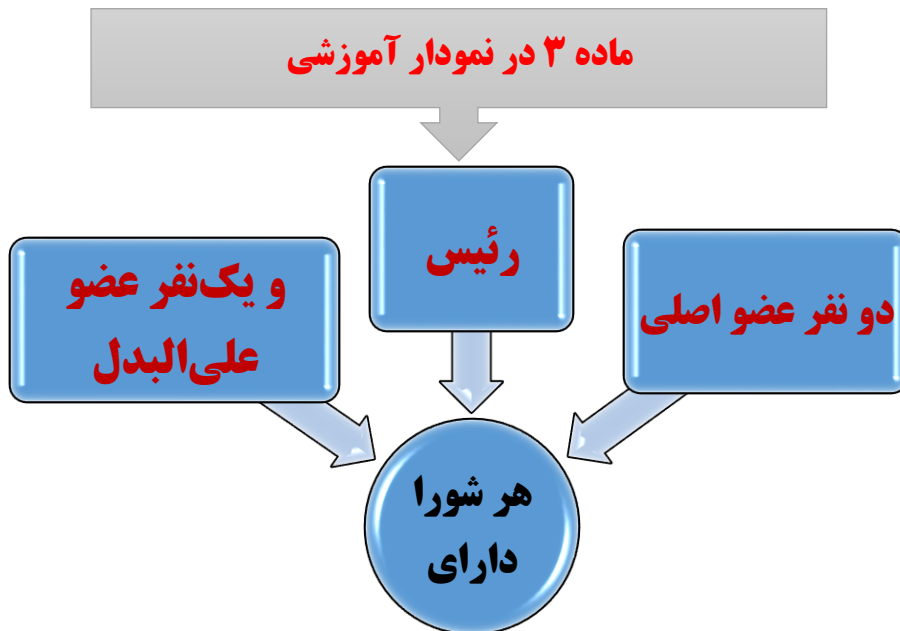
^۱ حوزه قضایی عبارت است از قلمرو یک بخش یا شهرستان که دادگاه در آن واقع است. تقسیم بندی حوزه قضایی به واحدهایی از قبیل مجتمع یا ناحیه، تغییری در صلاحیت عام دادگاه مستقر در آن نمی‌دهد.

نکات یادگیری ماده دو:

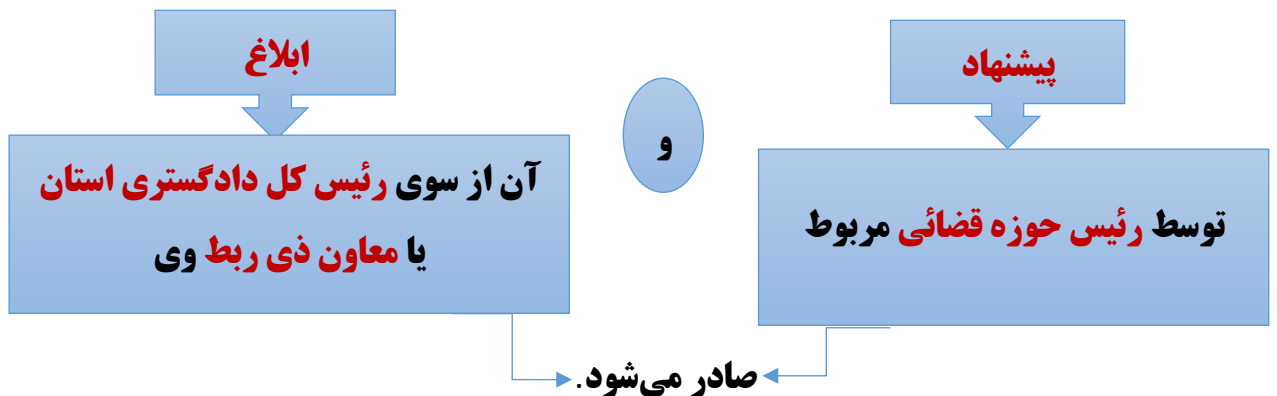
- ❖ منظور از شوراهای تخصصی، رسیدگی به امور خاصی است که به لحاظ تخصصی بودن موضوعات لازم است در شورای خاصی مطرح گردد و صرف عنوان شورای تخصصی ناظر به افراد خاص نیست، بلکه تنها امور خاص را در بر می گیرد.
- ❖ امکان ایجاد شوراهای تخصصی وجود دارد و رئیس قوه قضائیه عهده دار چنین مسوولیتی می باشد.

ماده ۳

هر شورا دارای رئیس، دو نفر عضو اصلی و یک نفر عضو علی البدل است و در صورت نیاز می تواند برای انجام وظایف خود دارای مسوول دفتر باشد که توسط رئیس حوزه قضائی مربوط پیشنهاد و ابلاغ آن از سوی رئیس کل دادگستری استان یا معاون ذی ربط وی صادر می شود.

است و در صورت نیاز می تواند برای انجام وظایف خود دارای مسوول دفتر باشد که

نکات یادگیری ماده سه:

- ❖ ترکیب شورا ← A- رئیس B- دو نفر عضو اصلی D- یک نفر عضو علی البدل
- ❖ انتخاب مسوول دفتر برای شورا اجباری نمی باشد.
- ❖ در صورت نیاز به مسوول دفتر، انتخاب آن دارای تشریفاتی است که در بالا ذکر شده است.

ماده ۴

در هر حوزه قضائی **یک یا چند نفر قاضی دادگستری که قاضی شورا** نامیده می شوند، مطابق مقررات این قانون انجام وظیفه می نمایند.

تبصره ۱

قوه قضائیه می تواند برای تأمین قضاات شورا از میان قضاات شاغل یا بازنشسته استفاده نماید.

تبصره ۲

مرکز امور شوراها می تواند از قضاات شورا به صورت تمام وقت یا پاره وقت استفاده نماید.

تبصره ۳

رئیس قوه قضائیه می تواند یک قاضی را برای چند شورا تعیین کند.

نکات یادگیری ماده چهار:

- ❖ قاضی شورا از بین قضاات دادگستری انتخاب می شود. که قوه قضائیه می تواند قضاات شورا را از بین قضاات شاغل یا بازنشسته انتخاب کند.
- ❖ در صورتی یک قاضی میتواند در چند شورا انجام وظیفه کند که رئیس قوه قضائیه این امر را صلاح بداند.

ماده ۵

حکم انتصاب قاضی شورا توسط رئیس قوه قضائیه ←

و

حکم انتصاب هریک از اعضای شورا پس از احراز شرایط مقرر در این قانون،

با پیشنهاد رئیس کل دادگستری ←

توسط رئیس مرکز امور شوراها ← صادر می شود.

ماده ۶

اعضای شورا باید دارای شرایط زیر باشند:

(ب) تابعیت جمهوری اسلامی ایران

(الف) متدین به دین مبین اسلام

(پ) التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ولایت مطلقه فقیه

(ت) حسن شهرت به امانت و دیانت و صحت عمل

(ث) عدم استفاده از مشروبات الکلی و عدم اعتیاد به مواد مخدر یا روانگردان

(ج) حداقل سی سال سن تمام

(چ) کارت پایان خدمت و وظیفه عمومی یا معافیت از آن برای مشمولان

(ح) حداقل مدرک کارشناسی یا مدرک حوزوی معادل برای تمام اعضای شورای حل اختلاف شهر و در شورای روستا سواد خواندن و نوشتن و ترجیحاً داشتن دیپلم و بالاتر

(خ) متأهل بودن

(د) سابقه سکونت در حوزه شورا حداقل به مدت شش ماه و تداوم سکونت پس از عضویت

(ذ) نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی

تبصره ۱

برای عضویت در شورا **دارندگان مدرک دانشگاهی یا حوزوی در رشته‌های حقوق قضائی یا الهیات با گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی در اولویت هستند و حداقل یک نفر از اعضای شورای حل اختلاف شهر باید از میان دارندگان مدارک تحصیلی فوق باشد.**

تبصره ۲

افرادی که پیش از لازم‌الاجراء شدن این قانون به عضویت شوراها در آمده‌اند در صورت نداشتن شرایط موضوع بندهای (ح) و (خ) ادامه عضویتشان بلامانع است.

تبصره ۳

رئیس قوه قضائیه می‌تواند برای صلح و سازش در دعاوی و شکایات اقلیت‌های دینی موضوع اصل سیزدهم (۱۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شورای حل اختلاف خاص آنان تشکیل دهد. اعضای این شورا باید متدین به دین خود باشند.

تبصره ۴

اعضای شورا قبل از شروع به کار مکلفند مطابق سوگندنامه‌ای که توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و تصویب می‌شود، سوگند یاد نمایند.

ماده ۷

قضات، کارکنان دادگستری، وکلا و مشاوران حقوقی، کارشناسان رسمی دادگستری و کارکنان نیروهای نظامی و انتظامی جمهوری اسلامی ایران و نیروهای اطلاعاتی تا زمانی که در سمت‌های شغلی خود هستند حق عضویت در شورا را ندارند.

^۲ رسمیت اقلیت‌ها

ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی تنها اقلیت‌های دینی شناخته می‌شوند که در حدود قانون در انجام مراسم دینی خود آزادند و در احوال شخصیه و تعلیمات دینی بر طبق آیین خود عمل می‌کنند.

ماده ۸

در موارد زیر شوراها با تراضی طرفین برای صلح و سازش اقدام می نمایند :

- الف - کلیه امور مدنی و حقوقی
- ب - کلیه جرائم قابل گذشت
- پ - جنبه خصوصی جرائم غیر قابل گذشت

تبصره

در صورتی که رسیدگی شورا با درخواست یکی از طرفین صورت پذیرد و طرف دیگر تا پایان جلسه اول عدم تمایل خود را برای رسیدگی در شورا اعلام نماید، شورا درخواست را بایگانی و طرفین را به مرجع صالح راهنمایی می نماید.

در موارد زیر، **قاضی شورا با مشورت اعضای شورا** رسیدگی و مبادرت به صدور رأی می‌نماید:

- الف ← **دعای مالی راجع به اموال منقول تا نصاب دویست میلیون (200/000/000) ریال** به جز مواردی که در تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون در دادگستری مطرح می‌باشند.
- ب ← تمامی دعاوی مربوط به **تخلیه عین مستأجره** به جز دعاوی مربوط به **سرقفلی و حق کسب و پیشه**
- پ ← **دعای تعدیل اجاره‌بها به شرطی که در رابطه استیجاری اختلافی وجود نداشته باشد.**
- ت ← **صدور گواهی حصر وراثت، تحریر ترکه، مهر و موم ترکه و رفع آن**
- ث ← **ادعای اعسار از پرداخت محکوم به در صورتی که شورا نسبت به اصل دعوی رسیدگی کرده باشد.**
- ج ← **دعای خانواده راجع به جهیزیه، مهریه و نفقه تا نصاب مقرر در بند (الف) در صورتی که مشمول ماده (۲۹) قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ نباشند.**
- چ ← **تأمین دلیل**
- ح ← **جرائم تعزیری که صرفاً مستوجب مجازات جزای نقدی درجه هشت باشد.**

تبصره ۱

بهای خواسته براساس نرخ واقعی آن تعیین می‌گردد، چنانچه نسبت به بهای خواسته بین اصحاب دعوی اختلاف حاصل شود و اختلاف مؤثر در صلاحیت شورا باشد، یا قاضی شورا نسبت به آن تردید کند قبل از شروع رسیدگی رأساً یا با جلب نظر کارشناس، بهای خواسته را تعیین می‌کند.

تبصره ۲

شورای حل اختلاف مجاز به صدور حکم شلاق و حبس نمی‌باشد.

تبصره ۳

صلاحیت شوراها در حل اختلاف روستا مستقر در روستا صرفاً صلح و سازش می‌باشد.

۳ ماده ۲۹- دادگاه ضمن رأی خود با توجه به شروط ضمن عقد و مندرجات سند ازدواج، تکلیف جهیزیه، مهریه و نفقه زوجه، اطفال و حمل را معین و همچنین اجرت‌المثل ایام زوجیت طرفین مطابق تبصره ماده (۳۳۶) قانون مدنی تعیین و در مورد چگونگی حضانت و نگهداری اطفال و نحوه پرداخت هزینه‌های حضانت و نگهداری تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند. همچنین دادگاه باید با توجه به وابستگی عاطفی و مصلحت طفل، ترتیب، زمان و مکان ملاقات وی با پدر و مادر و سایر بستگان را تعیین کند. ثبت طلاق موکول به تأدیه حقوق مالی زوجه است. طلاق در صورت رضایت زوجه یا صدور حکم قطعی دایر بر اعسار زوج یا تقسیط محکوم به نیز ثبت می‌شود. در هر حال، هرگاه زن بدون دریافت حقوق مذکور به ثبت طلاق رضایت دهد می‌تواند پس از ثبت طلاق برای دریافت این حقوق از طریق اجرای احکام دادگستری مطابق مقررات مربوط اقدام کند.

دعاوی زیر حتی با توافق طرفین قابل طرح در شورا نیست :

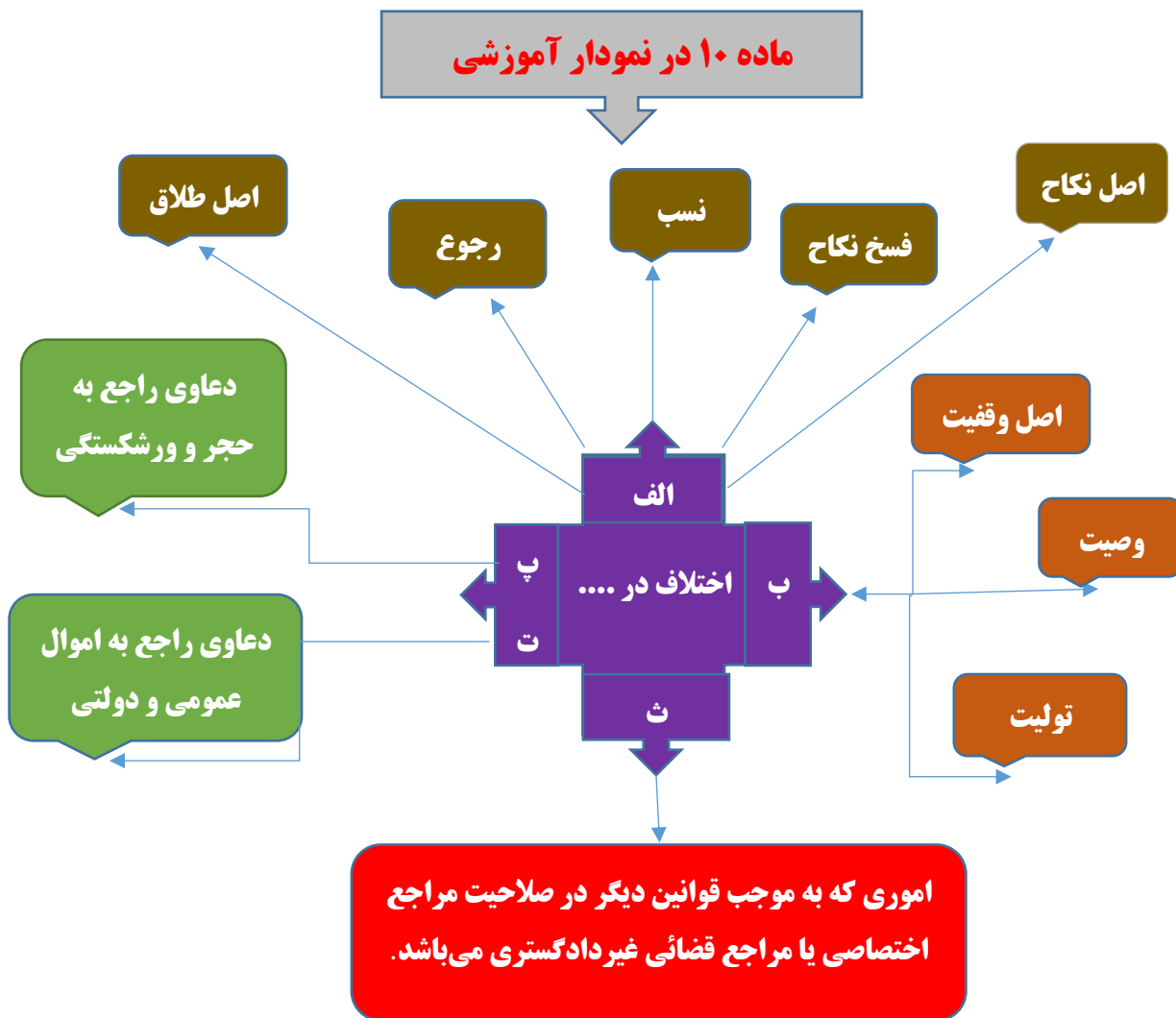
الف - اختلاف در اصل نکاح، اصل طلاق، فسخ نکاح، رجوع، نسب

ب - اختلاف در اصل وقفیت، وصیت، تولیت

پ - دعاوی راجع به حجر^۴ و ورشکستگی

ت - دعاوی راجع به اموال عمومی^۵ و دولتی^۶

ث - اموری که به موجب قوانین دیگر در صلاحیت مراجع اختصاصی یا مراجع قضائی غیردادگستری می باشد.

^۴ ماده ۱۲۰۷ قانون مدنی: اشخاص ذیل محجور و از تصرف در اموال و حقوق مالی خود ممنوع هستند:

۱- صغار ۲- اشخاص غیررشید ۳- مجانین

^۵ ماده ۲۵ قانون مدنی: هیچ کس نمی تواند اموالی را که مورد استفاده عمومی است و مالک خاص ندارد از قبیل پلها و کاروانسراها و آب انبارهای عمومی و مدارس قدیمه و میدان گاه های عمومی، تملک کند. و همچنین است قنوات و چاههایی که مورد استفاده عموم است.

ماده ۲۶ قانون مدنی: اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی، مثل استحکامات و قلاع و خندقها و خاکریزهای نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثیه و ابنیه و عمارات دولتی و سیمهای تلگرافی دولتی و موزهها و کتابخانه های عمومی و آثار تاریخی و امثال آنها و بالجمله آن چه که از اموال منقوله و غیرمنقوله که دولت به عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد، قابل تملک خصوصی نیست و همچنین است اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت یا ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد.

^۶ ماده ۲ آیین نامه اموال دولتی مصوب ۱۳۷۲/۷/۱۱ - «اموال دولت» اموالی است که توسط وزارتخانهها، مؤسسات و یا شرکتهای دولتی که صددرصد سهام آنها متعلق به دولت است خریداری می شود یا به هر طریق قانونی دیگر به تملک دولت درآمده یا درمی آیند.

ماده ۱۱

در کلیه اختلافات و دعاوی خانوادگی ← و سایر دعاوی مدنی ← و جرائم قابل گذشت،

مرجع قضائی رسیدگی کننده ← می تواند با توجه به کیفیت دعوی یا اختلاف و امکان حل و فصل آن از طریق صلح و سازش، فقط یک بار برای مدت حداکثر سه ماه موضوع را به شورا ارجاع نماید.

تبصره

در اجرای این ماده، شوراها مکلفند برای حل و فصل دعوی یا اختلاف و ایجاد صلح و سازش تلاش کنند و نتیجه را اعم از حصول یا عدم حصول سازش در مهلت تعیین شده برای تنظیم گزارش اصلاحی^۷ یا ادامه رسیدگی، به طور مستند به مرجع قضائی ارجاع کننده اعلام نمایند.

ماده ۱۲

شوراها باید اقدامات لازم را برای حفظ اموال اشخاص

صغیر،
مجنون
و غیر رشید
که فاقد ولی یا قیم باشند.

و غایب مفقودالثر، همچنین ماترک متوفای بلاوارث و اموال مجهول المالک به عمل آورند و بلافاصله مراتب را به مراجع صالح اعلام کنند. شوراها حق دخل و تصرف در هیچ یک از اموال مذکور را ندارند.

ماده ۱۳

در صورت اختلاف در صلاحیت محلی شوراها به ترتیب زیر اقدام می شود:

الف - در مورد شوراهای واقع در یک حوزه قضائی، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی همان حوزه است.

ب - در مورد شوراهای واقع در حوزه های قضائی شهرستان های یک استان، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی حوزه قضائی شهرستان مرکز استان است.

^۷ ماده ۱۸۴ قانون آیین دادرسی مدنی - دادگاه پس از حصول سازش بین طرفین به شرح فوق رسیدگی را ختم و مبادرت به صدور گزارش اصلاحی می نماید مفاد سازش نامه که طبق مواد فوق تنظیم می شود نسبت به طرفین و وراثت و قائم مقام قانونی آنها نافذ و معتبر است و مانند احکام دادگاهها به موقع اجرا گذاشته می شود، چه اینکه مورد سازش مخصوص به دعاوی مطروحه بوده یا شامل دعاوی یا امور دیگری باشد.
ماده ۱۸۵ قانون آیین دادرسی مدنی - هرگاه سازش محقق نشود، تعهدات و گذشتهایی که طرفین هنگام تراضی به سازش به عمل آورده اند لازم الرعایه نیست.

پ - در مورد شوراهای واقع در دو استان، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی شهرستان مرکز استانی است که ابتدائاً به صلاحیت شورای واقع در آن استان اظهار نظر شده است.

ماده ۱۴

در صورت بروز اختلاف در صلاحیت شورای حل اختلاف با سایر مراجع غیردادگستری در یک حوزه قضائی، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی حوزه قضائی مربوط است و در حوزه های قضائی مختلف یک استان، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی شهرستان مرکز همان استان است. در صورت بروز اختلاف شوراهای حل اختلاف با مراجع غیردادگستری واقع در حوزه دو استان، به ترتیب مقرر در بند (پ) ماده (۱۳) این قانون عمل می شود.

ماده ۱۴ در نمودار آموزشی

در صورت بروز اختلاف در صلاحیت شورای حل اختلاف با سایر مراجع غیردادگستری به ترتیب زیر عمل می شود.

ماده ۱۵

در صورت بروز اختلاف در صلاحیت بین شورای حل اختلاف با مرجع قضائی، نظر مرجع قضائی لازم الاتباع است.

ماده ۱۶

رسیدگی شوراها با **درخواست کتبی** یا شفاهی به عمل می آید. درخواست شفاهی در صورت مجلس قید و به امضای خواهان یا متقاضی می رسد.

ماده ۱۷

درخواست رسیدگی متضمن موارد زیر است :

الف - نام و نام خانوادگی، مشخصات و نشانی طرفین دعوی

ب - موضوع خواسته و همچنین **تقویم آن در امور مالی**

پ - موضوع درخواست یا اتهام

ت - دلایل و مستندات درخواست یا شکایت

ماده ۱۸

رسیدگی قاضی شورا از حیث اصول و قواعد، تابع مقررات قوانین آیین دادرسی مدنی و کیفری است.

تبصره ۱

اصول و قواعد حاکم بر رسیدگی شامل مقررات ناظر به **صلاحیت، حق دفاع، حضور در دادرسی، رسیدگی به دلایل** و مانند آن است.

تبصره ۲

مقررات ناظر به **صدور رأی، واخواهی، تجدیدنظر و هزینه دادرسی**، از حکم مقرر در این ماده مستثنی و تابع این قانون است.

ماده ۱۹

رسیدگی شورا تابع تشریفات آیین دادرسی مدنی نیست.

تبصره ۱

منظور از تشریفات در این ماده، مقررات ناظر به شرایط شکلی دادخواست، نحوه ابلاغ، تعیین اوقات رسیدگی، جلسه دادرسی و مانند آن است.

تبصره ۲

چنانچه خوانده با دعوت شورا در جلسه رسیدگی حاضر نشود و یا لایحه ای ارسال نکند و این دعوت مطابق مقررات آیین دادرسی مدنی راجع به ابلاغ نباشد، شورا مکلف است او را با ارسال اخطاریه دعوت کند.

ماده ۲۰

طرفین می‌توانند شخصاً در شورا حضور یافته یا از وکیل دادگستری استفاده نمایند.

ماده ۲۱

در مواردی که دعوی طاری^۱ یا مرتبط با دعوای اصلی از صلاحیت ذاتی شورا خارج باشد، رسیدگی به هر دو دعوی در مرجع قضائی صالح به عمل می‌آید.

ماده ۲۲

شورای حل اختلاف علاوه بر رسیدگی به دلایل طرفین می‌تواند تحقیق محلی، معاینه محل، تأمین دلیل را نیز با ارجاع قاضی یا رئیس شورا توسط یکی از اعضاء به عمل آورد.

ماده ۲۳

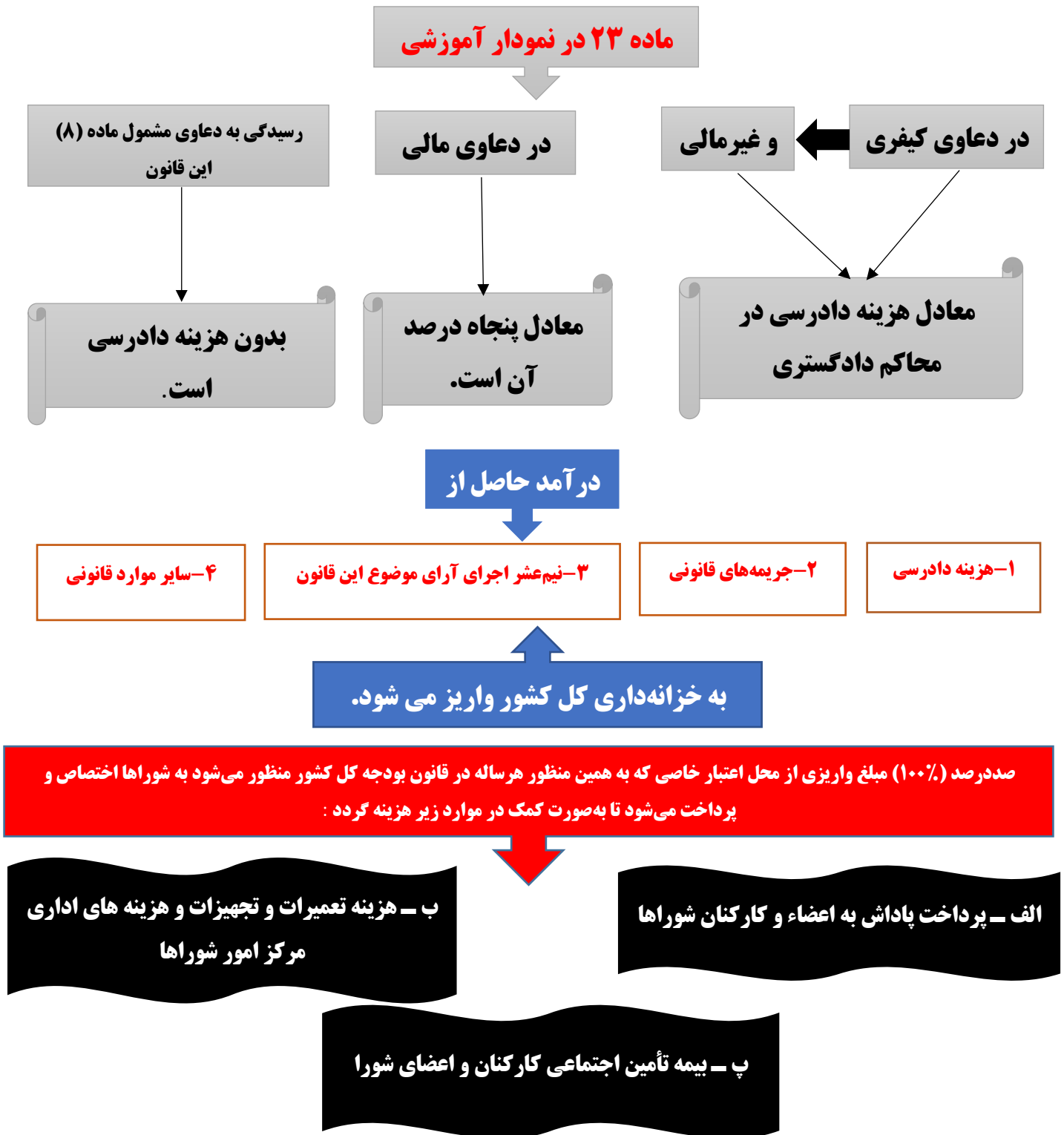
هزینه رسیدگی شورای حل اختلاف در کلیه مراحل، در دعوای کیفری و غیرمالی معادل هزینه دادرسی در محاکم دادگستری و در دعوای مالی معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن است. رسیدگی به دعوای مشمول ماده (۸) این قانون بدون هزینه دادرسی است.

درآمد حاصل از هزینه دادرسی، جریمه‌های قانونی و نیم‌عشر اجرای آرای موضوع این قانون و سایر موارد قانونی به خزانه‌داری کل کشور واریز و صددرصد (۱۰۰٪) مبلغ واریزی از محل اعتبار خاصی که به همین منظور هر ساله در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود به شوراها اختصاص و پرداخت می‌شود تا به صورت کمک در موارد زیر هزینه گردد:

الف - پرداخت پاداشی به اعضاء و کارکنان شوراها

ب - هزینه تعمیرات و تجهیزات و هزینه های اداری مرکز امور شوراها

^۱ ماده ۱۷ قانون آیین دادرسی مدنی - هر دعوایی که در اثنای رسیدگی به دعوای دیگر از طرف خواهان یا خوانده یا شخص ثالث یا از طرف متداعیین اصلی بر ثالث اقامه شود دعوای طاری نامیده می‌شود. این دعا اگر با دعوای اصلی مرتبط یا دارای یک منشأ باشد، در دادگاهی اقامه می‌شود که دعوای اصلی در آنجا اقامه شده است.

رئیس قوه قضائیه می‌تواند از منابع موضوع این ماده برای پرداخت پاداش به قضات بازنشسته که در اجرای این قانون فعالیت می‌کنند، اختصاص دهد.

ماده ۲۴

در صورت حصول سازش میان طرفین، چنانچه موضوع در صلاحیت شورا باشد گزارش
اصلاحی صادر و پس از تأیید قاضی شورا به طرفین ابلاغ می‌شود، در غیر این صورت موضوع سازش و شرایط
آن به ترتیبی که واقع شده است در صورت مجلس منعکس و مراتب به مرجع قضائی صالح اعلام می‌شود.

ماده ۲۵

رأی صادره از سوی قاضی شورا ← **حضور است**،

مگر اینکه محکوم علیه یا وکیل او در هیچ یک از جلسات رسیدگی حاضر نشده ← **و یا**
به طور کتبی نیز دفاع ننموده باشد.

ماده ۲۶

محکوم علیه غایب حق دارد مطابق قانون آیین دادرسی مدنی به رأی غیابی اعتراض کند.

ماده ۲۷

تمام آرای صادره موضوع ماده (۹) این قانون ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظر خواهی می‌باشد. مرجع تجدیدنظر از
آرای قاضی شورا، حسب مورد دادگاه عمومی حقوقی یا کیفری دو همان حوزه قضائی می‌باشد. چنانچه مرجع تجدیدنظر آرای صادره را نقض نماید، رأساً
مبادرت به صدور رأی می‌کند. این رأی، قطعی است و اگر رسیدگی به موضوع در صلاحیت مرجع دیگری باشد، پرونده را به مرجع صالح ارسال می‌کند.

ماده ۲۷ در نمودار آموزشی

تمام آرای صادره ذیل ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظر خواهی می باشد.

- + دعاوی مالی راجع به اموال منقول تا نصاب دویست میلیون (200/000/000) ریال به جز مواردی که در تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون در دادگستری مطرح می باشد .
- + تمامی دعاوی مربوط به تخلیه عین مستأجره به جز دعاوی مربوط به سرقتی و حق کسب و پیشه
- + دعاوی تعدیل اجاره بها به شرطی که در رابطه استیجاری اختلافی وجود نداشته باشد .
- + صدور گواهی حصر وراثت، تحریر ترکه، مهر و موم ترکه و رفع آن
- + ادعای اعسار از پرداخت محکوم به در صورتی که شورا نسبت به اصل دعوی رسیدگی کرده باشد.
- + دعاوی خانواده راجع به جهیزیه، مهریه و نفقه تا نصاب مقرر در بند (الف) در صورتی که مشمول ماده (۲۹) قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ نباشند .
- + تأمین دلیل
- + جرائم تعزیری که صرفاً مستوجب مجازات جزای نقدی درجه هشت باشد.

آرای بالا توسط قاضی شورا با مشورت اعضای شورا صادر میشود

مرجع تجدیدنظر از آرای قاضی شورا، حسب مورد دادگاه عمومی حقوقی یا کیفری دو همان حوزه قضائی می باشد.

چنانچه مرجع تجدیدنظر ← آرای صادره (قاضی شورا) را نقض نماید، رأساً مبادرت به صدور رأی می کند. (حسب مورد دادگاه عمومی حقوقی یا کیفری دو، حوزه قضائی که شورای حل اختلاف در آن حوزه قرار دارد؛ مبادرت به صدور رأی می کند). ← این رأی، (رای صادره از مرجع تجدیدنظر) قطعی است.

و اگر رسیدگی به موضوع در صلاحیت مرجع دیگری باشد، ← پرونده را به مرجع صالح ارسال می کند.

تبصره ۱

گزارش اصلاحی شورا قابل اعتراض نمی باشد و قطعی است .

تبصره ۲

هرگاه رأی مرجع تجدیدنظر در مقام رد صلاحیت شورا باشد ← رسیدگی ماهوی انجام و رأی

اخیر به عنوان رأی شعبه بدوی تلقی و حسب مورد مطابق مقررات آیین دادرسی مدنی و کیفری قابل تجدیدنظر است.

تبصره ۳

هزینه دادرسی رسیدگی در مراحل تجدیدنظر خواهی حسب مورد بر اساس هزینه دادرسی طرح

دعوی در آن مرجع است.

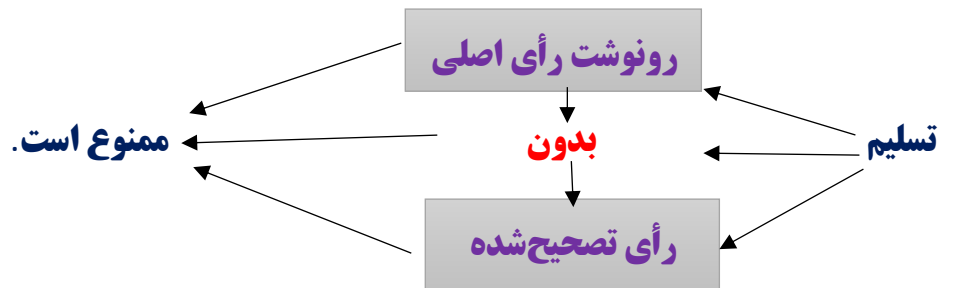
ماده ۲۸

هرگاه در تنظیم یا نوشتن رأی سهو قلم رخ بدهد مانند از قلم افتادن کلمه ای یا اضافه شدن آن و

یا اشتباه در محاسبه صورت گرفته باشد.

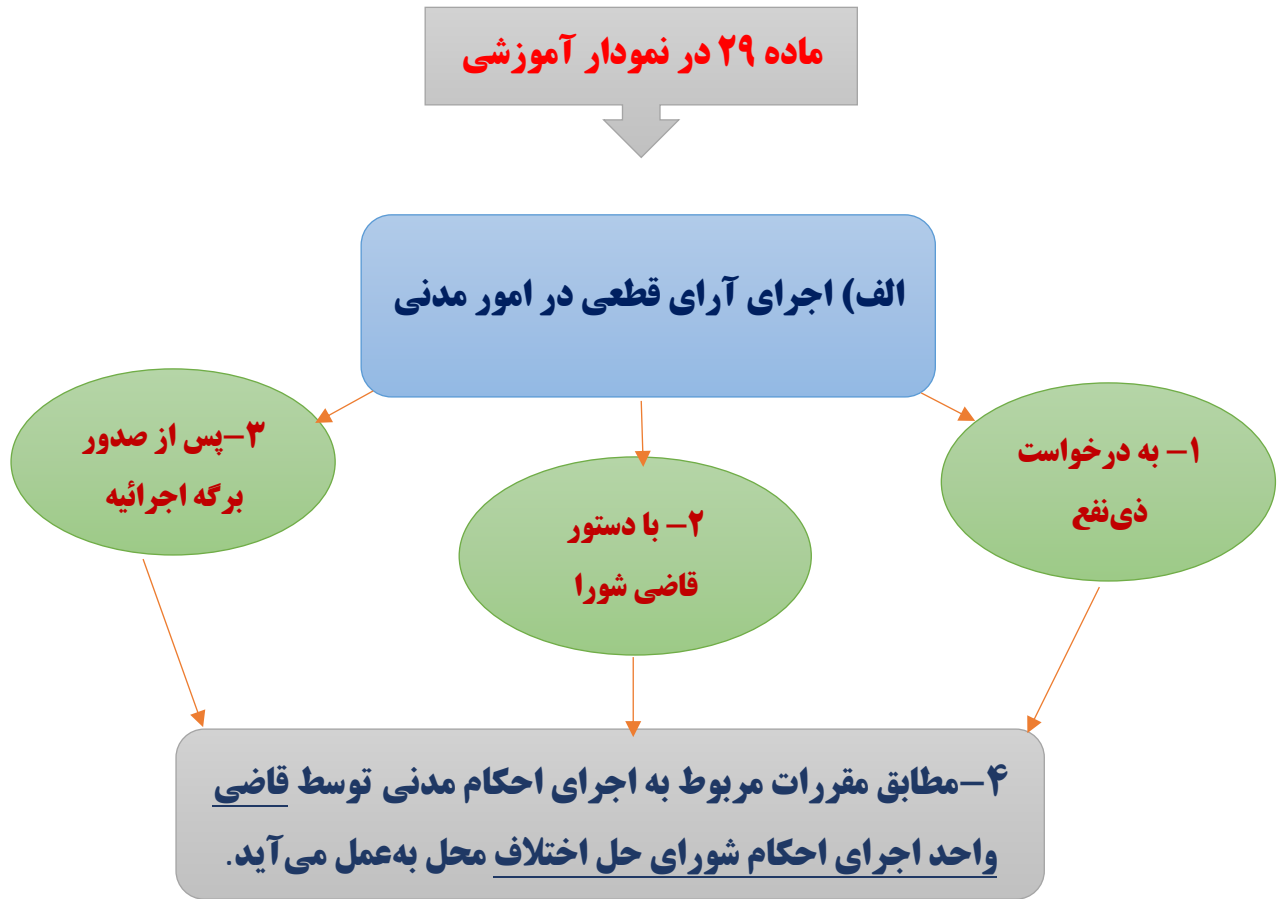

رأی را تصحیح می کند. و رأی تصحیح شده به طرفین ابلاغ می شود.

ماده ۲۹

اجرای آرای قطعی در امور مدنی به درخواست ذی نفع و با دستور قاضی شورا پس از صدور برگه اجرائیه مطابق مقررات مربوط به اجرای احکام مدنی و اجرای احکام قطعی در امور کیفری طبق مقررات آیین دادرسی کیفری توسط قاضی واحد اجرای احکام شورای حل اختلاف محل به عمل می آید.

ب) اجرای احکام قطعی در امور کیفری

طبق مقررات آیین دادرسی کیفری توسط قاضی واحد اجرای احکام شورای حل اختلاف محل به عمل می آید.

تبصره

گزارش‌های اصلاحی تنظیم شده توسط شورای حل اختلاف ← به دستور قاضی شورا ← توسط واحد اجرای احکام شورای حل اختلاف ← اجراء می شود.

ماده ۳۰

چنانچه محکوم علیه، ← محکوم به را پرداخت نکند و اموالی از وی به دست نیاید، ← با تقاضای ذی نفع و دستور قاضی شورا ← مراتب جهت اعمال قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی به واحد اجرای احکام شورای حل اختلاف اعلام می شود.

ماده ۳۱

عضویت در شورا افتخاری است. قوه قضائیه به تناسب فعالیت و میزان همکاری قضات، اعضاء و کارکنان شورا پاداش مناسب پرداخت می کند .
در خصوص اعضاء و کارکنان تمام وقت نیز با رعایت حداقل پرداخت حقوق مطابق قانون کار پاداش پرداخت می نماید .

ماده ۳۲

در صورت فوت یا استعفاء یا عزل اعضاء شورا، عضو علی البدل با دعوت رئیس حوزه قضائی جایگزین عضو مذکور می شود.

تبصره

در غیاب عضو شورا، با دعوت رئیس شورا، عضو علی البدل عهده دار وظیفه وی می باشد.

چنانچه اعضاء یا کارکنان شورا

در انجام وظایف قانونی خود **مرتکب تخلف** شوند.

و یا **حضور و مشارکت** مناسب در **جلسات شورا** نداشته باشند.

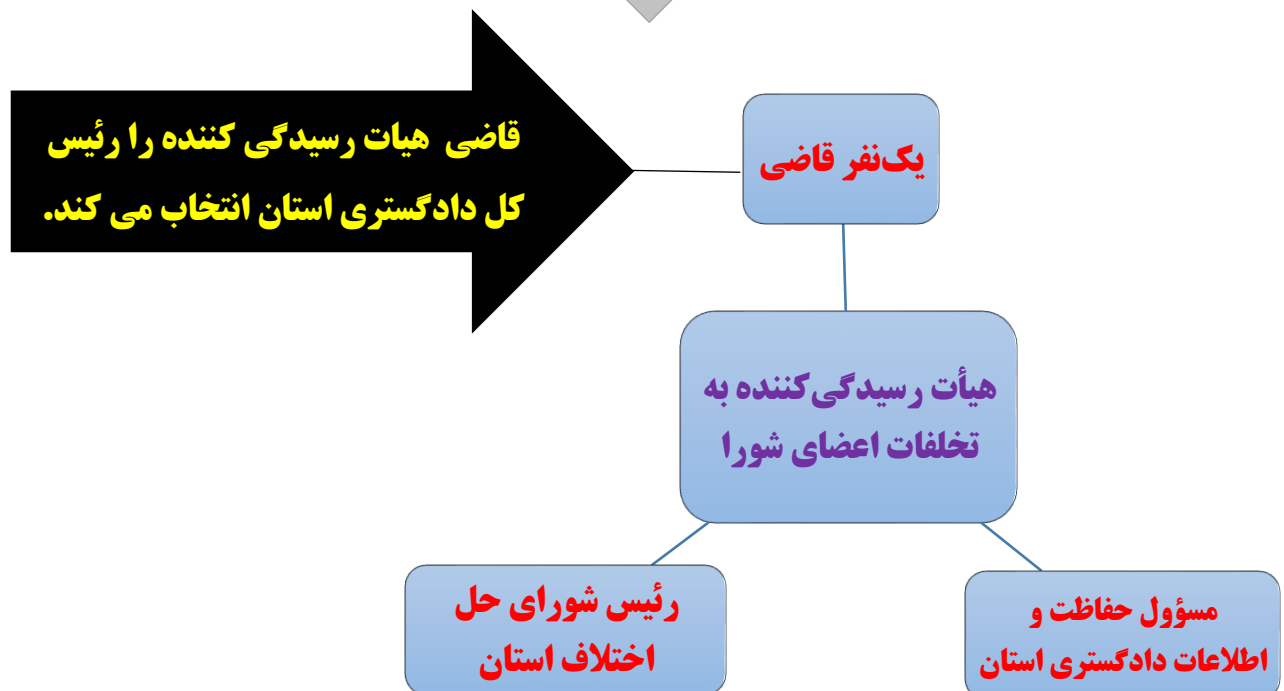
یا **شرایط عضویت** در شورا را از دست بدهند.

رئیس حوزه قضائی مراتب را **مستنداً** جهت رسیدگی به **هیأت رسیدگی کننده** به تخلفات اعضاء و کارکنان شورا موضوع ماده (۳۴) این قانون اعلام می کند.

ماده ۳۴

هیأت رسیدگی کننده به تخلفات اعضای شورا مرکب از یک نفر قاضی با انتخاب رئیس کل دادگستری استان و رئیس شورای حل اختلاف استان و مسؤول حفاظت و اطلاعات دادگستری استان می باشد.

ماده ۳۴ در نمودار آموزشی

رئیس قوه قضائیه، هیأت یادشده را برای مدت سه سال منصوب می کند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

ماده ۳۵

تخلفات اعضاء و کارکنان شورا به قرار زیر است :

- الف - اعمال و رفتار خلاف شئون شغلی یا عضویت
- ب - عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط
- پ - ایجاد نارضایتی در ارباب رجوع یا انجام ندادن یا تأخیر در انجام وظایف قانونی بدون دلیل
- ت - تبعیض یا اعمال غرض یا برقراری روابط خارج از عرف اداری با اشخاص مراجعه کننده
- ث - ترک خدمت در خلال ساعات موظف اداری بدون مجوز
- ج - غیبت غیر موجه، تکرار در تأخیر ورود به محل کار یا تکرار در تعجیل خروج از آن بدون کسب مجوز
- چ - کم کاری یا سهل انگاری در انجام وظایف محول شده
- ح - عدم رعایت حجاب اسلامی
- خ - عدم رعایت شئون و شعائر اسلامی
- د - اخذ هرگونه وجه، مال یا امتیاز من غیر حق
- ذ - تسامح در حفظ اموال و اسناد و ایراد خسارت به اموال بیت المال
- ر - ارائه گواهی یا گزارش خلاف در امور مربوط به شورا

ز - تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را ندارند یا خودداری از تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را دارند .

ژ - اعتیاد به مواد مخدر یا روانگردان و استعمال آنها

س - غیبت غیر موجه به صورت متناوب یا متوالی تا **چهار جلسه برای اعضاء و چهار روز برای کارکنان در طول ماه**

ش - کارشکنی، شایعه پراکنی، وادار ساختن و تحریک دیگران به کارشکنی یا کم کاری و یا اعمال فشارهای فردی برای تحصیل مقاصد غیر قانونی

ص - عضویت در یکی از فرقه‌های ضالّه که مبانی آن از نظر اسلام مردود شناخته شده است .

ض - عضویت در سازمان‌هایی که مرامنامه یا اساسنامه آنها مبتنی بر نفی ادیان الهی است یا طرفداری و فعالیت به نفع آنها

ماده ۳۶

چنانچه هیأت رسیدگی کننده بدوی پس از دعوت از عضو یا کارکنان شورا و شنیدن اظهارات و دفاعیات آنها تخلف آنان را احراز نماید به تناسب عمل ارتكابی در مورد ارتكاب به تخلفات پیش‌بینی شده در بندهای (الف) تا (خ) ماده (۳۵) برای بار اول و دوم مرتکب را به یکی از مجازات‌های ردیف (الف) تا (پ) این ماده و در مورد تخلفات پیش‌بینی شده در بندهای (د) تا (ض) ماده (۳۵) و تکرار تخلفات بندهای (الف) تا (خ) در بار سوم، مرتکب را به یکی از مجازات‌های پیش‌بینی شده در بندهای (ت) و (ث) این ماده به شرح زیر محکوم می‌کند :

الف - اخطار کتبی بدون درج در پرونده

ب - توبیخ کتبی با درج در پرونده

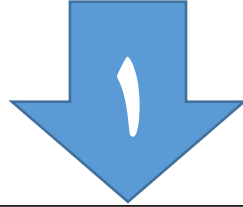
پ - کسر پاداش تا یک سوم به مدت یک ماه تا یک سال

ت - محرومیت از کار در شورا از یک ماه تا یک سال

ث - محرومیت دائمی از کار در شورا

ماده ۳۶ در نمودار آموزشی

چنانچه هیأت رسیدگی کننده بدوی پس از دعوت از عضو یا کارکنان شورا و شنیدن اظهارات و دفاعیات آنها تخلف آنان را احراز نماید به ترتیب ذیل عمل میشود:

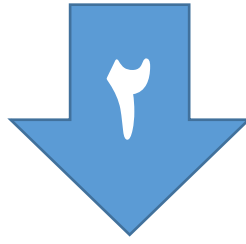
الف - اعمال و رفتار خلاف شئون شغلی یا عضویت
 ب - عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط
 پ - ایجاد نارضایتی در ارباب رجوع یا انجام ندادن یا تأخیر در انجام وظایف قانونی بدون دلیل
 ت - تبعیض یا اعمال غرض یا برقراری روابط خارج از عرف اداری با اشخاص مراجعه کننده
 ث - ترک خدمت در خلال ساعات موظف اداری بدون مجوز
 ج - غیبت غیر موجه، تکرار در تأخیر ورود به محل کار یا تکرار در تعجیل خروج از آن بدون کسب مجوز
 چ - کم کاری یا سهل انگاری در انجام وظایف محول شده
 ح - عدم رعایت حجاب اسلامی
 خ - عدم رعایت شئون و شعائر اسلامی

ارتکاب جرائم بالا برای بار سوم

ارتکاب جرائم بالا برای بار اول و دوم

مرتکب به یکی از مجازات های پیش بینی شده
 به شرح زیر محکوم می شود:
 ت - محرومیت از کار در شورا از یک ماه
 تا یک سال
 ث - محرومیت دائمی از کار در شورا

به یکی از مجازات های زیر محکوم می شود:
 الف - اخطار کتبی بدون درج در پرونده
 ب - توبیخ کتبی با درج در پرونده
 پ - کسر پاداش تا یک سوم به مدت
 یک ماه تا یک سال

- د - اخذ هرگونه وجه، مال یا امتیاز من غیر حق
- ذ - تسامح در حفظ اموال و اسناد و ایراد خسارت به اموال بیت‌المال
- ر - ارائه گواهی یا گزارش خلاف در امور مربوط به شورا
- ز - تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را ندارند یا خودداری از تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را دارند .
- ژ - اعتیاد به مواد مخدر یا روانگردان و استعمال آنها
- س - غیبت غیرموجه به صورت متناوب یا متوالی تا چهار جلسه برای اعضاء و چهار روز برای کارکنان در طول ماه
- ش - کارشکنی، شایعه پراکنی، وادار ساختن و تحریک دیگران به کارشکنی یا کم کاری و یا اعمال فشارهای فردی برای تحصیل مقاصد غیرقانونی
- ص - عضویت در یکی از فرقه‌های ضالّه که مبانی آن از نظر اسلام مردود شناخته شده است .
- ض - عضویت در سازمان‌هایی که مرامنامه یا اساسنامه آنها مبتنی بر نفی ادیان الهی است یا طرفداری و فعالیت به نفع آنها

ارتکاب جرائم بالا برای بار اول

- مرتکب به یکی از مجازات‌های پیش‌بینی شده به شرح زیر محکوم می‌شود:
- ت - محرومیت از کار در شورا از یک‌ماه تا یک‌سال
- ث - محرومیت دائمی از کار در شورا

آرای صادره از هیأت بدوی در مورد مجازات‌های مقرر در بندهای (الف تا پ) ماده (۳۶) قطعی و در مورد بندهای (ت) و (ث) آن ماده ظرف مدت بیست‌روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر در هیأت تجدیدنظر رسیدگی‌کننده به تخلفات اعضاء و کارکنان شورا است. این هیأت مرکب از سه عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل است که از بین قضات دارای پایه (۹) قضائی یا بالاتر با ابلاغ رئیس قوه قضائیه برای مدت سه‌سال منصوب می‌شوند و انتصاب مجدد آن‌ها بلامانع است.

ماده ۳۷ در نمودار آموزشی

← آرای صادره از هیأت بدوی در مورد مجازات‌های زیر قطعی است:

✚ الف - اخطار کتبی بدون درج در پرونده

✚ ب - توییح کتبی با درج در پرونده

✚ پ - کسر پاداش تا یک‌سوم به مدت یک‌ماه تا یک‌سال

← آرای صادره از هیأت بدوی در مورد مجازات‌های زیر قابل تجدیدنظر است:

✚ ت - محرومیت از کار در شورا از یک‌ماه تا یک‌سال

✚ ث - محرومیت دائمی از کار در شورا

✚ نکته: آرای بالا ظرف مدت بیست‌روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر در هیأت تجدیدنظر رسیدگی‌کننده

به تخلفات اعضاء و کارکنان شورا می‌باشد.

هیأت موضوع این ماده در مرکز امور شوراهای تشکیل می‌شود، در صورت ضرورت با پیشنهاد رئیس امور شوراهای تشکیل آن در مراکز استان‌ها نیز بلامانع است.

ماده ۳۸

چنانچه اعضای شورا در مقابل دریافت وجه یا سند پرداخت وجه یا مال یا ارائه خدمت به نفع یکی از طرفین اظهار نظر کنند، به مجازات بزه موضوع ماده ۵۸۸^۹ (قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم - تعزیرات مصوب ۱۳۷۵/۳/۲) محکوم می‌شوند.

ماده ۳۹

چنانچه قاضی شورا در انجام وظایف قانونی مربوط به شورا، مرتکب تخلف شود، مراتب توسط رئیس حوزه قضائی یا هیأت موضوع ماده ۳۴^{۱۰} این قانون به دادسرای انتظامی قضات اعلام می‌شود تا مطابق مقررات مربوط به تخلفات و جرائم قضات رسیدگی شود.

ماده ۴۰

چنانچه اعضای شورا در آزمون استخدام قضات، وکالت دادگستری، مشاور حقوقی یا کارشناس رسمی دادگستری پذیرفته شوند و حداقل سه سال سابقه همکاری با شورا داشته باشند و حسن سابقه آنان به تأیید رئیس کل دادگستری استان برسد مدت کارآموزی آنان به نصف، تقلیل می‌یابد.

^۹ ماده ۵۸۸: هر یک از داوران و ممیزان و کارشناسان اعم از این که توسط دادگاه معین شده باشد یا توسط طرفین، چنان چه در مقابل اخذ وجه یا مال به نفع یکی از طرفین اظهار نظر یا اتخاذ تصمیم نماید به حبس از شش ماه تا دو سال یا مجازات نقدی از سه تا دوازده میلیون ریال محکوم و آنچه گرفته است به عنوان مجازات مؤدی به نفع دولت ضبط خواهد شد.

^{۱۰} هیأت بدوی رسیدگی کننده به تخلفات اعضای شورای حل اختلاف

در صورت شرکت **اعضاء و کارکنان شوراهای حل اختلاف** موضوع این ماده در **آزمون های استخدام اداری دادگستری** از **بیست درصد (۲۰٪)** سهمیه استخدام برخوردار و **مدت خدمت آنان با تأیید رئیس شورای حل اختلاف استان از شرایط سنی کسر** و همچنین این مدت در صورت وجود سابقه قبلی مبنی بر پرداخت حق بیمه مطابق مقررات مربوطه، جزء سنوات خدمت آنان محسوب می شود.

ماده ۴۱

پرونده‌هایی که تا زمان اجرای این قانون منتهی به **اتخاذ تصمیم نشده باشد**، با رعایت مقررات این قانون در شوراهای رسیدگی و نسبت به آنها **اتخاذ تصمیم می شود**.

عطف به ماسبق شدن این قانون نسبت به پرونده‌هایی که در مورد آنها اتخاذ تصمیم نشده است.

ماده ۴۲

در مواردی که **شورا** به عنوان **داور** مورد توافق طرفین به دعاوی و اختلافات رسیدگی می کند، رعایت مقررات مربوط به **داوری** مطابق قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی الزامی است.

ماده ۴۳

جهت تقویت و توسعه شوراهای حل اختلاف، وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و نهادهای دولتی و عمومی و قضائی، ملزم به همکاری با این نهاد، به‌ویژه تأمین و تخصیص نیروی اداری و قضائی لازم از طریق مأمور به خدمت شدن کارکنان دولت در شوراهای هستند.

ماده ۴۴

رئیس قوه قضائیه می‌تواند حسب نیاز، سالانه تعدادی از کارآموزان قضائی را به‌عنوان قاضی شورا تعیین نماید و نقل و انتقال آنان مطابق نقل و انتقال قضات می‌باشد.

ماده ۴۵

دولت مکلف است هر ساله بودجه مورد نیاز شوراها را براساس بودجه پیشنهادی قوه قضائیه در قالب ردیف مستقل پیش بینی کند. تأمین امکانات اداری و تجهیزات و مکان و امور مالی و پشتیبانی شوراها به‌عهده قوه قضائیه است.

ماده ۴۶

آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ تصویب آن، توسط وزیر دادگستری با همکاری مرکز امور شوراها تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر چهل و شش ماده و بیست و هفت تبصره در جلسه مورخ شانزدهم آذرماه یکهزار و سیصد و نود و چهار کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

نکته :

برای تدوین این آسان آموز وقت بسیاری صرف شده است لطفاً با هیچگونه تغییری فایل را منتشر کنید. تشکر